

Obrazy Krajného

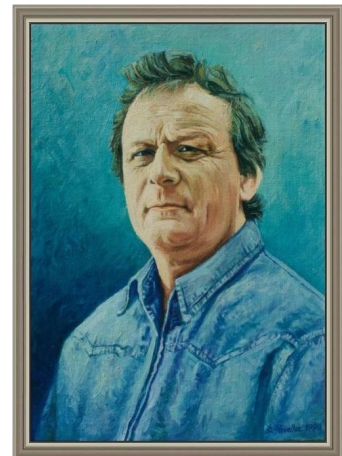
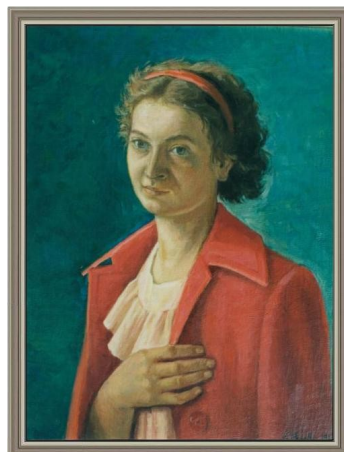
Pri príležitosti osláv 600 ročnice bola vydaná publikácia PhDr. Jána Lukačku, CSc: Krajné 1392 - 1992. Spolutvorcom tejto publikácie bol akademický maliar Štefan Pavelka, kde je malá ukážka jeho obrazovej tvorby, olejomaľby, počiatky v rokoch 1956 – 1958 a neskoršie. Pre záujemcov obrazovej tvorby uskutočnilo sa niekoľko výstav Štefana Pavelku v obci a v blízkom okolí. V plnej veľkosti stretnete sa s jeho dielami v budove obecného úradu, kostole ECAV, v agropenzióne Adam. V mnohých rodinách sa nájdu obrazy maliarov – amatérov, ktorí zachytili ducha doby, alebo svoje emócie na plátne. Podľa rokov tu postupne zaraďujeme Jána Turana, Emila Kovára, Jaroslava Kulihu, Branka Matyáša. Samozrejme je ešte rad ďalších, ktorí sa venovali obrazovej tvorbe, ale mám málo dokumentov z ich tvorby. Sú to hlavne: Ružena El'ková a Jozef Kocperek. Na koniec by som zaradil Jána Mocku, ktorý mal veľký talent pre kreslenie, ale aj rôznu výtvarnú prácu. Mnohí majú od neho malé, miniatúrne obrázky, alebo aj veľké nástenné maľby. Žiaľ pre alkohol, ktorý ho plne ovládol, nerozvíjal svoj talent a nakoniec skončil tragicky v mladom veku.

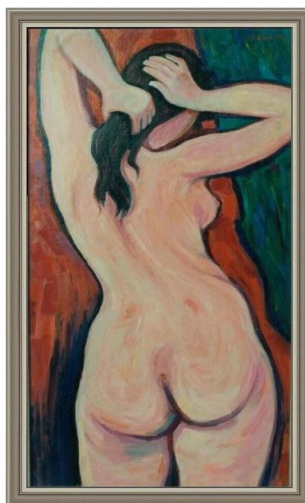
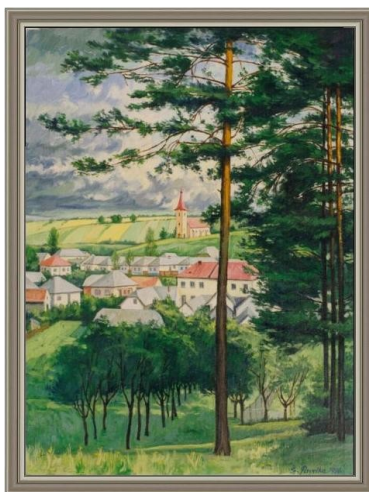
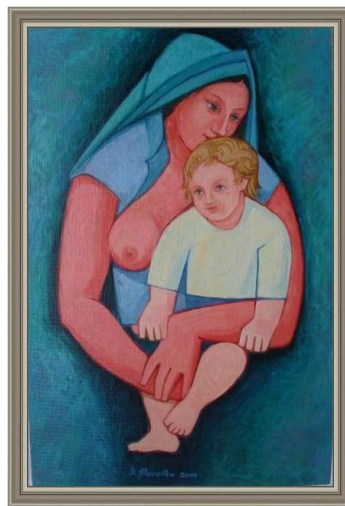
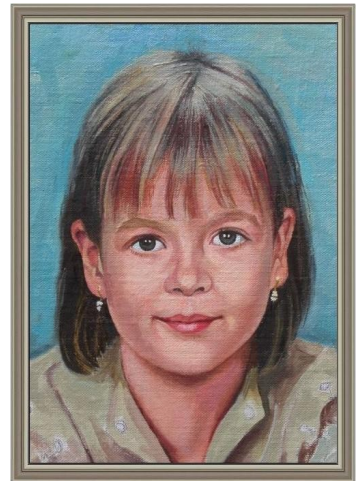
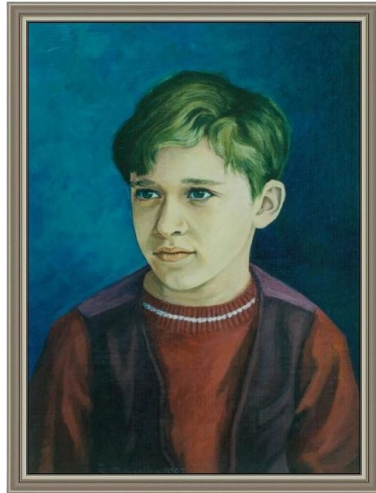
Akademický maliar Štefan Pavelka.

Narodil sa roku 1930 v Báčskom Petrovci v Juhoslávii. Ako 16 ročný začal študovať v Belehrade na škole umeleckého priemyslu. V roku 1947 po príchode na Slovensko (rodičia žili v Krajnom č.d. 41), pokračoval v štúdiu na umeleckopriemyselnej škole v Bratislave. Návazne pokračoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u profesorov Černického a Želibského. V roku 1955 ukončil štúdium diplomovou prácou - obraz olejomaľba „Krajnianska svadba“, kde zachytil už odchádzajúci kroj a zvyky obyvateľov vo sviatočnej chvíli (obraz sa nezachoval).

Po ukončení štúdia sa venoval maľovaniu krajinomalieb, portrétov, zátišia a iné, neskôr úžitkovej grafike, knižnej úprave, ilustrácii, výstavníctvu - múzeá, plagátovej tvorbe. Za 45-ročnú tvorbu získal viacero ocenení - asi 10 diplomov za najkrajšiu knihu v československej súťaži, viacero medailí za riešenie múzeí. Medzi najcennejšie patrí cena z medzinárodnej súťaže o najkrajší kalendár sveta - Air Bombai, cena zo súťaže plagátov bezpečnosti práce - Austrália Sydney Grand Prix A, prvá cena.

Po roku 1990 zanechal tvorbu v obore umeleckého priemyslu a vrátil sa k maliarskej tvorbe, portrétnej a krajinkárskej. Technikami, perokresba, kolorovaná perokresba a fotokoláž tvorí obecnú krajnianskú kreslenú kroniku a grafickotechnickú úpravu Krajnianských novín. Pred Vianocami 2005 nám v zasedačke obecného úradu ukázal časť celoživotnej práce, prierez svojej bohatej tvorby. Prehliadku svojej celoživotnej tvorby ukázal na výstave „Pestrá paleta“ 9.februára 2009 v KD Samka Dudíka na Myjave. S veľkým úspechom stretla sa výstava v jeho rodnom Petrovci, začiatkom jesene 2009. Pri príležitosti jeho 80. narodenín bola koncom júla 2010 v Petrovci vermisáž, prehľad jeho tvorby. Svoje obrazy signuje.

Pavel Turan.

Narodil sa roku 1921 v Krajnom, osade Vápenky. Už v ľudovej škole vynikal v kreslení. Po ukončení meštianky v Krajnom pokračoval v štúdiu na gymnáziu v Novom Meste nad Váhom. Pre zhoršené finančné pomery v rodine, chorobou otca, musel štúdium prerušiť. Po rokoch už ako živiteľ rodiny zmaturoval a diaľkovo vyštudoval výtvarnú výchovu a zeme-
pis na Vyššej pedagogickej škole v Bratislave. V roku 1950 začal pracovať na Odbornom učilišti a od roku 1970 na SPŠ v Myjave.

Mal veľa prezentácií svojej tvorby s ďalšími výtvarníkmi, ale aj samostatné, hlavne na Myjave, potom v Trenčíne, Senici, Malackách, aj v Krajnom (12.9.1997). Posledná prezentácia len jeho prác „Myjava v obrazoch“ bola v DK SD na Myjave, v máji 2007. Zomrel 1.1.2008.

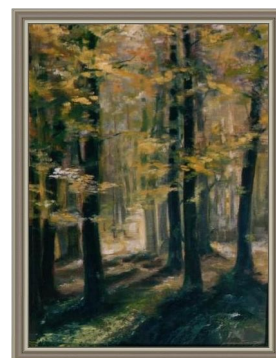
Základnou tematikou jeho tvorby je krajinomalba, menej zátišie, figuralistika a architektúra. Ako obyvateľ Myjavy, venoval veľkú pozornosť starej zanikajúcej architektúre tohto kopaničiarskeho mesta a okoliu. Svoje obrazy signoval.

Emil Kovár.

Narodil sa roku 1933 v Krajnom. Ukončil stredoškolské vzdelanie ekonomického smeru. Pracoval ako úradník, predovšetkým na ekonomickom úseku v Združených službách na Myjave a potom na Starej Turej. Pracoval vo výtvarnom krúžku v Senici a potom v Trenčíne. Svoje práce prezentoval na výstavách usporiadaných odborom školstva a kultúry. Mal aj samostatnú výstavu svojej tvorby v Trenčíne a v Starej Turej. Venoval sa krajinomalbe a figuralistike. Je autorom väčšiny kresieb v Pamätnej knihe ZPOZ v Krajnom od roku 1972 do konca roku 1986. Svoje obrazy signoval.

Zomrel na vrchole svojich tvorivých síl v Krajnom hneď na začiatku roku 1987.

Jaroslav Kuliha.

Narodil sa roku 1933 v Praznove – Považskej Bystrici. Ukončil Pedagogickú fakultu UK v Bratislave. Nastúpil učiť v Maríkovej a v roku 1968 začal učiť na ZŠ v Krajinom. Pravidelne sa zúčastňoval svojimi prácami na výstavách usporiadaných odborom školstva a kultúry v rámci okresu, kraja a Slovenska. Veľa jeho kresieb sa nám zachová v pamätnej knihe, kronike ZPOZ od roku 1987 do roku 1997. Väčšina jeho prác je zameraná na krajinomalbu. Svoje obrazy signoval.

Po odchode do dôchodku postupne zhoršujúci sa zdravotný stav, nedovoľoval mu venovať sa už tvorbe. Zomrel koncom roku 2005.

Branko Matyáš

Narodil sa roku 1934 v Krajinom. Maturoval na gymnáziu v Piešťanoch. Absolvoval Vyššiu pedagogickú školu v Bratislave, s aprobáciou výtvarná výchova, ruský jazyk. Vyučoval na 2. stupni ZŠ v Kostolnom a v Krajinom. Spolu s Jaroslavom Kulihom obrazmi, propagačnými výzdobami a reliéfmi na budovách, esteticky dotvárali prostredie JRD Rovnosť Krajné. Príležitostne zastupoval Jaroslava Kulihu v kreslení do pamätnej knihy ZPOZ. Zhoršený zdravotný stav v posledných rokoch nedovoľoval mu pokračovať v jeho tvorbe. Zomrel koncom mája 2010. Svoje obrazy signoval.

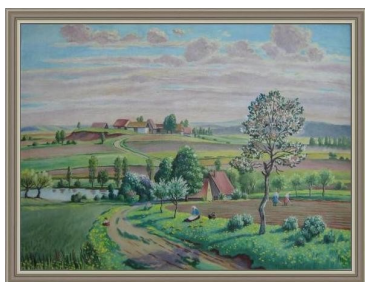
Jeho krajinomalba a figuralistika je výrazne v intencii insitného umenia.

Ružena Elková.

Narodila sa v roku 1925 v Rimavskej Pile pri Tisovci. V období veľkej hospodárskej krízy (1929 – 1932) odišli rodičia aj s ňou do Kanady hľadať prácu. Tam začala chodiť do anglickej školy (4 roky), potom sa s rodičmi vrátila späť na Slovensko. V období vojny absolvovala učiteľský ústav v Bratislave. V roku 1953 sa prisťahovala s manželom Jánom Elkom, farárom ECAV, do Krajného. Od detstva ju fascinovalo umenie, začínala vyšíváním obrazov, tu v Krajnom po zoznámení sa s Štefanom Pavelkom, začala maľovať obrazy. Na začiatku 60. rokov zdokonaľovala sa vo výtvarnom krúžku amatérov organizovaných na Myjave. V jej tvorbe prevláda krajinomaľba, zátišia, kvety vo vázach a motív evanjelického kostola. Zo zdravotných dôvodov sa už dlhšiu dobu nevenuje maľovaniu.

Jozef Kocperec.

Do Krajného prišiel v roku 1956, ako vedúci poštového úradu, kde pracoval do dôchodku v roku 1971. V roku 1972 sa odsťahoval na Myjavu. Venoval sa krajinomaľbe, zátišiam. Bol dobrý kopista fotografovaných, alebo tlačенých obrázkov. Pravdepodobne tieto obrazy nesignoval, obrazy svojej idei signoval.

Ján Mocko.

Narodil sa roku 1958 v Krajnom. Jeho život bol veľmi pestrý, nakoniec skončil tragicky v roku 2005. Významným jeho skutkom bolo stvárnenie tematických kresieb v triedach Základnej školy v Krajnom, ktoré však pri rekonštrukcii školy boli odstránené. Niektoré obrazy signoval, nie svojim menom.

December 2010 © Ivan Gálík